

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Tredje behandling af lovforslag nr. L 17: Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven. (Revision af blankbåndsordningen, kopiering til privat brug m.v.).

Af kulturministeren (Brian Mikkelsen).
(Fremsat 8/10 2003. Første behandling 22/10 2003. Betænkning 19/11 2003. Anden behandling 27/11 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 65 stemmer (V, DF og KF) mod 46 (S, SF, RV og EL); 2 (KD) stemte hverken for eller mod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 49: Forslag til lov om ændring af lov om sikkerhed til søs og sømandsloven. (Forebyggelse af terrørhandlinger m.v. mod skibe og hjemmel til at gennemføre EU-regler om tilbageholdelse af skibe).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).
(Fremsat 5/11 2003. Første behandling 13/11 2003. Betænkning 2/12 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning**Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 25: Forslag til lov om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. og fiskerilov. (Ændring af fondsbestyrelserne, ændret fastsættelse af promillemidler samt udvidet anvendelse af fondsmidlerne m.v.).

Af fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel).
(Fremsat 8/10 2003. Første behandling 24/10 2003. Betænkning 2/12 2003).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under et.

Forhandling**Thor Gunnar Kofoed (V):**

L 25 er et lovforslag om promilleafgiftsfondene og produktionsafgiftsfondene. Disse fonde har jo været et værdifuldt værktøj som finansieringsredskab for specielt landbruget og også fiskeriet.

Der er sket en markant strukturændring i landbruget gennem de seneste år, og derfor er det også nødvendigt, at vi får en modernisering af disse love, specielt med hensyn til bestyrelses sammensætning, og hvad vi skal bruge fondene til fremover.

Det er taget med i lovforslaget, at man kan bruge fondsmidlerne til at forbedre dyrevelfærd, man kan bruge dem til forbedring af miljøet, og ikke mindst man kan også bruge dem til erstatning i forbindelse med gmo-spredning, og det er nødvendigt, uanset om vi indfører gmo i Danmark eller ej.

Lovforslaget har været utrolig grundigt behandlet. Det har været til syv behandlinger i syv udvalgsmøder i Fødevareudvalget. Der er stillet 52 spørgsmål til fødevareministeren, hvor der er svaret meget grundigt på alle de spørgsmål, der har været med hensyn til den nye lov. Alt er der taget hensyn til. Der er ikke problemer i lovforslaget, og derfor kan vi varmt anbefale, at man indstiller det til vedtagelse, sådan som det foreligger efter andenbehandlingen.

Kl. 10.20

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Venstres ordfører har fuldstændig ret i, at det er en både vigtig og principiel debat, vi har her i dag, og jeg vil derfor spørge Venstres ordfører, hvorfor Venstre ikke kan tilslutte sig de ændringsforslag, Socialdemokratiet har stillet, bl.a. i forhold til større åbenhed i disse fondes virke, så der bliver klarere regler for, hvem der kan søge, og hvornår man søger i forhold til regnskabsaflæggelse, så vi undgår, at der er risiko for sammenspished og mytedannelser og andet.

Der er fra Socialdemokratiets side lagt gode forslag frem, der kan skabe den åbenhed. Jeg vil meget gerne høre, hvorfor Venstre ikke kan støtte, at vi får mere åbenhed i denne her proces.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Der er meget forskel på de forskellige fondes virkemåde. Der er forskel på ansøgerne til de forskellige fonde, og derfor er det også op til bestyrelsen i de forskellige fonde at bestemme, hvilken form for åbenhed der skal være. Det er op til bestyrelsen at bestemme, hvordan man vil offentliggøre de forskellige ting på hjemmesider osv.

Det er en god demokratisk måde, for man skal huske på, at man også skal beskytte dem, der ansøger disse fonde, for der kan være visse ting, de vil have hemmelige i deres ansøgninger til fondene i forhold til deres konkurrenter. Derfor er åbenhed ikke altid til hjælp for specielt de mindste ansøgere. Derfor er det op til bestyrelsen ud fra den praksis, der er inden for de for-

skellige brancher, at man skaber denne åbenhed, og derfor kan vi ikke støtte de ændringsforslag, Socialdemokratiet og andre har været med til at stille.

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Det er en meget speciel oplevelse at høre Venstres ordfører, der siger, at nu skal vi også passe på, at der ikke kommer for meget åbenhed. Det, vi har med at gøre her, er offentlige midler, som bliver fordelt, hvor der er risiko for, at man sidder i nogle lukkede lokaler og ikke får den offentlighed omkring tingene, som der er brug for. Derfor har vi stillet nogle meget principielle, nogle meget fornuftige forslag, der kan sikre, at der kommer den åbenhed – ikke for at gøre det vanskeligere for nogen, men for at sørge for, at der er lige vilkår, at der er lige adgang, og at man har et system med de her meget store beløb, hvor det ikke bare er nogle mastodonter, der kan sidde i en forholdsvis lukket kreds og fordele, uden at andre kan følge med, men sådan at offentlige midler bliver fordelt efter nogle retningslinjer, hvor åbenhed og lige adgang er det helt centrale.

Men det kan jeg forstå at Venstre ikke vil være med til; åbenhed er noget, man taler om, men som man ikke vil praktisere.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jamen det er der jo i dag, der er jo den åbenhed. Der er jo den mulighed for, at alle kan gå ind og se, hvilke kriterier der er for at søge disse midler. Der er den åbenhed, der skal til, for at man kan få at vide, hvordan man kan få del i disse midler.

Vi har været enige i, at der skulle være en ændring af bestyrelsessammensætningen, så store firmaer ikke kunne have en afgørende indflydelse på, hvordan man skulle fordele disse midler, og det er ændret med dette lovforslag. Men der er stadig fuld åbenhed over, hvem der kan søge, hvordan man kan søge, og hvad kriterierne er for det.

Til sidst skal vi lige huske på, at der kun én gang, mens fondene har eksisteret, har været rejst dokumenteret tvivl om, at midlerne ikke er udbetalt efter forskrifterne. Der har aldrig været tvivl om, at de er blevet forvaltet korrekt i den tid, fondene har eksisteret, hverken under denne regering eller tidligere regeringer. Så den åbenhed er til stede.

Formanden:

Så er det hr. Nicolai Wammen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Jeg skal beklage, at hr. Thor Gunnar Kofoed ikke vil gå det skridt videre, der kan sikre en større åbenhed, som der er lagt op til her. Jeg har svært ved at forstå det, for jeg mener ikke, det kan være i landbrugets eller andres interesse, at der ikke er helt rene linjer omkring de her ting.

Hele årsagen til, at Socialdemokratiet har presset regeringen til at fremsætte et forslag, hele årsagen til, at ministeren til sidst kom med et forslag, var jo, at der kan rejses tvivl om, hvorvidt promille- og afgiftsfondene udbetaler midlerne på den bedst tænkelige måde. Der er en risiko for, som det er i dag, at der kan være sammentrængthed og kammerateri, og derfor er det afgørende, at vi får åbenhed og ordentlig indsigt for borgerne, når det gælder offentlige midler. Men man må altså konstatere, at det har Venstres ordfører ikke tænkt sig at tilslutte sig i dag. Det må vi jo så tage til efterretning. Det beklager jeg.

Kl. 10.25

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne spørge hr. Thor Gunnar Kofoed, hvorfor Venstre ikke vil stemme for ændringsforslag nr. 3, altså det, der handler om et eventuelt erstatningsansvar i forbindelse med, at man dyrker gmo. Jeg troede ellers, Venstre gik ind for princippet noget for noget, og derfor forekommer det mig underligt, at det her er sådan, at de, der vil tjene penge på at dyrke gmo-afgrøder, ikke også selv skal stå til ansvar for de ulykker, der eventuelt måtte komme. Det forekommer besynderligt, at det er sådan, at det skal alle andre også deltage i, fordi der er nogle mennesker, der har lyst til at gå ud og prøve lykken på den facon.

Der var jo muligheden for, at de kunne lave en privat forsikringsordning i stedet for. Det må være en mulig måde at gøre tingene på i stedet for.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Først til hr. Nicolai Wammen: Det er jo sådan i dag, at der er den åbenhed, hr. Nicolai Wammen efterlyser. Det eneste, regeringen og Venstre ikke

vil være med til, er at offentliggøre ansøgningerne, for vi kan jo ikke offentliggøre ansøgningerne af hensyn til den konkurrence, der er imellem dem, der forsøger at lave et udviklings- og forskningsprojekt. Det ville være fuldstændig vanvittigt at offentliggøre disse ansøgninger, og at man så efterfølgende får en politisk debat om fagligheden, for det vigtigste i de fonde er, at det bliver sagligt og fagligt vurderet og ikke politisk vurderet.

Til hr. Kristen Touborg, der spørger, hvorfor disse fonde skal være med til at give erstatning i forbindelse med gmo-spredning: Vi giver mulighed for, at fondene kan gå ind og skabe nogle regler, der skal sikre denne erstatning. Det er ikke sådan, at det er bestemt, hvordan disse erstatningsordninger skal være fremover, men det er en mulighed, der skabes, så ministeren kan bruge fondene til disse erstatninger. Og det er uanset, om vi begynder at dyrke det eller ej. Vi kan jo sagtens komme i en situation, hvor der er sket gmo-spredning, selv om vi stadig har et moratorium i Europa. Så den spredning kan ske alligevel. Derfor skal muligheden være der for ministeren for at have et værktøj til at yde denne erstatning.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg vil godt gøre hr. Thor Gunnar Kofoed opmærksom på, at det, der jo er stillet ændringsforslag om omkring åbenheden, er, at man offentliggør regnskaberne. Det er et selvstændigt ændringsforslag, og der er ikke spor i vejen for, at Venstre skulle kunne støtte det. Eller at man simpelt hen skal offentliggøre, hvornår man overhovedet kan komme til at søge. Heller ikke det ønsker Venstre at bidrage til. Der er i den grad tale om en beskyttelse af landbruget i forhold til, hvad man gør på alle andre områder. Derfor må jeg sige, at det er ret uforståeligt, at der er andre, der har den samme holdning, som Venstre har. Jeg forstår i virkeligheden heller ikke Venstre i denne her sag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må også sige, at når Venstre ikke vil stemme for forslag om åbenhed i forbindelse med det, der sker i fondene, vil der jo stadig væk være lagt op til, at der kan ske vennetjenester og kammerateri. Det vil man altså fortsat holde hånden over. Det må vi bare konstatere.

Men jeg er også optaget af at få svar på dette spørgsmål: Hvordan kan det være, at man nu fraviger princippet om, at det er forureneren, der skal betale, og så i stedet for sætter os alle sammen til at betale for eventuelle skader, der opstår i forhold til gmo?

Nu siger man fra Venstres side, at der jo allerede er nogle godkendte gmo'er, som kan lave skader. Jamen er det ikke de selskaber, der har sluppet dem ud på markedet, som har ansvaret, og som skal betale? Skal det nu også være en regning, der sendes til de danske skatteydere? Det, man her bevæger sig ud i, er jo fuldstændig principløst.

Kl. 10.30

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Til fru Ritt Bjerregaard kan jeg sige, at det ikke er en beskyttelse af landbruget. Alle de, der normalt søger disse fonde, kender til alle principper inden for fondene med hensyn til, hvordan man søger, tidsfrister osv. I øvrigt er der mulighed for at få disse oplysninger via de fondes hjemmesider, som har hjemmesider, og ellers kan man søge fondene i registre osv. Så der er en vis form for åbenhed, det er ikke nogen bevidst lukket-hed omkring det. Men der er rettet henstilling til fondene om, at de ad frivillighedens vej laver en hjemmeside, hvor alle disse ting står, og det kommer også, det er jeg overbevist om.

Med hensyn til hr. Keld Albrechtsens spørgsmål om vernetjenester, så er der jo ikke noget sted, i den tid de har eksisteret, hvor man kan dokumentere, at der har været vernetjenester. Rigsrevisionen har været inde at gennemgå alle de udbetalinger, der er sket, og der er ikke et eneste sted, hvor man kan sige, at der har været vernetjenester, eller at det ikke er gået til fondenes formål og efter lovgivningen.

Så til spørgsmålet om, hvorfor man fraviger det princip, at forureneren betaler. Jamen det gør vi heller ikke. Husk lige på, at man giver ministeren mulighed for at bruge fondene til at lave en erstatningsordning. Der står ikke noget om, hvordan det laves. De her fonde skal bruges på den måde, at hvis man ikke kan finde forureneren, hvis der kommer en, der utilsigtet får gmo ind i sin økologiske mark, og man ikke kan finde forureneren, man ikke kan finde den skyldige, så skal der være en ordning, så økologen kan holdes skadesløs i sådan en sag. Derfor er det meget principielt, at vi har mulighed for at lave disse regler efterfølgende.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen det omfang af vernetjenester og kammerateri, der har været hidtil i fondene, har formentlig fundet sted på lovlig vis. Det er muligt, at det er rigtigt; det kan jeg ikke bestride, for det har jo været indrettet sådan, at man i fuld lukkethed og med et flertal fra de dominerende selskabers side selv har kunnet bestemme, hvordan man skulle skalte og valte med midlerne. Så jeg tør ikke sige, at der er foregået noget ulovligt. Men kammerateri og vernetjenester har det jo været, og det var det, der skulle rettes op på. Det bliver der så ikke, når det gælder åbenhed, og det beklager vi fra Enhedslistens side.

Men jeg vil gerne have at vide helt kontant, om det er Venstres holdning, at skatteyderne skal finansiere og betale skader i forbindelse med eksperimenter med dyrkning af gmo på danske marker. Så skal man jo sige rent ud, at nu vil vi sætte noget i gang, som vi ikke kender konsekvenserne af, som kan medføre store skader, som kan medføre, at økologisk landbrug ikke længere kan drives i Danmark, så disse landmænd går fallit, og det skal vi alle sammen være med til at betale over skatten.

Hvis det er det, man vil fra Venstres side, så synes jeg bare, at man skal sige det rent ud.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Det er bestyrelsen, der bestemmer, hvordan pengene fra disse fonde bruges, kan jeg sige til hr. Albrechtsen. Der er en ny bestyrelsessammensætning. Der er ikke noget stort selskab, der kan have en afgørende indflydelse på, hvordan flertallets holdning er. Alt det er der taget hånd om i lovforslaget. Så der bliver en større mangfoldighed i de beslutninger, end der har været tidligere.

Så en anden ting med hensyn til gmo: Jeg vil ikke ind i en gmo-diskussion, for det er ikke det, dette lovforslag drejer sig om. Det, det drejer sig om, er, at hvis der sker en utilsigtet gmo-spredning, som også kan ske i dag – selv om vi ikke har gmo-dyrkning i Danmark, kan der godt ske en gmo-spredning – så skal ministeren have mulighed for at lave en erstatningsordning via disse penge. Det er ikke sagt, at de skal bruges, men der er mulighed for det. Derfor er det vigtigt, at vi har denne mulighed for at give erstatning for den utilsigtede spredning.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg har et meget enkelt spørgsmål til hr. Thor Gunnar Kofoed: Hvad er det egentlig, hr. Thor Gunnar Kofoed er bange for omkring offentliggørelsen? Hvorfor skal det være frivilligt, om man fortæller, hvordan man uddeler så store pengebeløb, som der her er tale om?

Kl. 10.35

Hvordan kan det være, at hr. Thor Gunnar Kofoed mener, at det er tilstrækkeligt, at de, der kender sektoren, selv ved, hvornår de skal søge, for de kender jo hinanden, de kan snakke med hinanden, og så finder de nok ud af det? Er det ikke lige præcis det, vi skal have rettet op på ved at sikre, at der er nogle faste regler om, at ansøgningsfrister skal offentliggøres, regnskaber skal offentliggøres, sådan at alle har en mulighed for at se, hvad det her drejer sig om?

Formanden:

Så er der en sidste kort bemærkning til hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt prøve at gøre spørgsmålet til hr. Kofoed meget enkelt.

Det almindelige retsprincip må være, at hvis man ødelægger noget, der tilhører andre, også selv om det er utilsigtet, hvis man f.eks. kører ind i en anden mands bil, så har man et erstatningsansvar. Det går jeg ud fra at vi er enige om. Hvorfor siger man så, at lige netop gmo-industrien skal fritages for det ansvar, og det skal betales af skatteyderne via de her fonde? Hvad er det, der gør, at gmo-industrien skal have et helt specielt ansvarsforhold, en helt speciel ansvarsfritagelse, som ingen andre i dette samfund har?

Det er det, der undrer mig, og det er jo udtryk for, at man fra Venstres side prioriterer drømmen om at få plantet danske marker til med gmo så højt, at man siger, at samfundet vil overtage den risiko, selskaberne påfører samfundet, hvad man ikke gør nogen som helst andre steder. Det er jo en helt speciel situation, at man giver denne industri en sådan ansvarsfritagelse.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Til fru Ritt Bjerregaard: Der er overhovedet ikke nogen lukkethed om, hvordan man skal ansøge om midler fra fondene, og når vi kommer til næ-

ste ansøgningsrunde, så tror jeg også, at der vil være hjemmesider for samtlige af disse fonde, hvor man kan se alle betingelser for, hvordan og hvornår man skal søge.

Med hensyn til offentliggørelse af regnskabet, jamen så er alle disse regnskaber offentlige, men vi kan bare ikke være med til, at det skal være inden for en vis frist, for det kan ganske enkelt ikke lade sig gøre inden for den frist, Socialdemokratiet har stillet ændringsforslag om. På 5 måneder kan man ikke først få ansøgerens regnskab godkendt, revideret, og så efterfølgende sendt ind til fondene, hvor de så skal have regnskaberne samlet og revideret og godkendt og sendt ind til Fødevarerministeriet. Det kan ikke klares på 5 måneder.

Men efterfølgende vil regnskaberne også være offentligt tilgængelige, og de er offentligt tilgængelige i dag, der er jo ikke noget lukkethed i dét. Så den åbenhed, man efterspørger, er der allerede i dag, så jeg kan ikke se, at problemet er der.

Igen til hr. Keld Albrechtsen: Det er der, hvor man ikke kan finde den ansvarlige, fondene skal bruges, så enkelt er det. Man skal ikke fratage nogen noget ansvar, og for alle de godkendte gmo-indehavere, der er i Europa, er der helt klare regler, også for deres ansvar. Men det er der, hvor vi ikke kan finde den ansvarlige, disse fonde skal kunne gå ind og bruges ved spredning af gmo.

Formanden:

Så er det fru Ritt Bjerregaard for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Det, hr. Thor Gunnar Kofoed fortæller os, er altså, at hvis man kender nogen, der kender nogen, så ved man godt, hvordan det hele foregår, og hvis man retter henvendelse i dag for at få at vide, hvad ansøgningsfristen er, kan man ikke få det at vide, for hvis ikke man kender nogen, så ved man jo ikke noget om det. Og hvis man er Venstremand, så bør man jo kende nogen, sådan at man kan få ordentlig besked.

Når vi andre så siger, at vi gerne vil have nogle faste regler, hvor vi har en mulighed for at få indsigt i, hvad der foregår, så siger hr. Thor Gunnar Kofoed, at inden for 5 måneder kan man ikke nå det.

Det kan man godt andre steder, det kan man godt med andre fonde, det kan man godt i andre

ministerier, og det kan man selvfølgelig også her, hvis man gerne vil. Pointen er, at det vil man ikke.

Kl. 10.40

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Hr. Gunnar Kofoed oplyser, at der findes ansvarsregler i forbindelse med gmo. Så vil jeg meget gerne have hr. Kofoed til at præcisere nærmere, hvad det er for gældende ansvarsregler, hr. Gunnar Kofoed mener eksisterer i dag.

Sådan som jeg er orienteret, har det faktisk været ret så vanskeligt at finde ud af, hvilke ansvarsregler der eksisterer i dag. Så det vil være interessant, om Venstres ordfører her vil redegøre nærmere for det.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg kan sige til fru Ritt Bjerregaard, at det jo er sådan, at fondene i dag er registreret. De fonde, hvor man kan søge midler, er også registreret i dag, og det vil de også være fremover. Der står også registreret, hvilke betingelser der er for at kunne søge, det står der i dag, det er åbent i dag. Det er ikke sådan, at man nødvendigvis skal kende nogen for at få at vide, hvornår ansøgningsfristen er, for det står i de forskellige fondstekster, hvornår ansøgningsfristen er. Så det er tilgængeligt i dag.

Det er muligt, at der er visse nye i branchen, som ikke lige tilfældigvis har viden om de ting, men det er ikke på nogen måde sådan, at der er lukkethed omkring det.

Så skal vi lige huske på, at når der søges, så bliver en hvilken som helst ansøgning taget op til fuldstændig ligelig, faglig vurdering ud fra de projekter, der ellers er ansøgt om i fondene. Det er det, vi skal se på. Der er en faglig og saglig vurdering, og fordi man kommer som ny og ikke bliver godtaget første gang, så er ens ansøgning ikke nødvendigvis frasorteret, fordi de store vil have først. Sådan er det ikke, sådan har det aldrig været praktiseret.

Med hensyn til regnskaberne er der også en praksis, hvor man stiller meget store krav til, hvordan pengene bruges, og der skal være en meget streng kontrol af projektmågerens regnskab, og der stilles meget strenge krav til, hvordan man registrerer forbrug osv. i ansøgerens regnskab. Processen i forbindelse med regnskabsaflæggelse er meget omhyggelig, og der er

opstillet en faglig vurdering, der siger, at det ikke kan lade sig gøre på 5 måneder.

Hr. Touborg spørger om gmo-ansvaret. Det, vi taler om her, er jo den situation, hvor man ikke kan finde den ansvarlige. Her går fonden ind og betaler, eller man giver ministeren mulighed for at lave nogle regler om erstatning, hvor man ikke kan finde den ansvarlige.

Alt det andet må vi komme tilbage til, når det er på tale.

Formanden:

Så kan vi gå videre i ordførerrækken.

Nicolai Wammen (S):

Indledningsvis vil jeg gerne sige, at Socialdemokratiet finder, at den proces, som ligger til grund for den behandling af lovforslag nr. L 25, vi har her i dag, har været forhastet.

Vi havde meget gerne set, at der havde været bedre tid til at behandle denne meget vigtige, principielle og komplicerede sag, men det har et flertal i udvalget ikke ønsket, og det skal vi stærkt beklage.

Der er nemlig meget centrale spørgsmål på spil, og derfor har Socialdemokratiet da også fremsat flere vigtige forbedringer til det lovforslag, som ministeren er kommet med. Det har vi gjort, fordi ministerens forslag på især tre områder er alt for svagt i forhold til det, der er brug for, hvis vi skal sikre, at promise- og produktionsmidlerne bruges bedst muligt.

For det første vil vi sørge for, at økologerne får deres retfærdige del af midlerne, og det vil ministerens forslag ganske enkelt ikke sikre. Vi har derfor stillet et forslag, som vil betyde, at økologerne sikres langt bedre, end lovforslaget lægger op til. Vi har samtidig noteret, at også SF og Enhedslisten har stillet forslag på det område, og da sigtet er det samme som i vores, vil vi også kunne stemme for de to partiers forslag.

For det andet mener vi, at det er helt ubegribeligt, at ministerens forslag lægger op til at anvende midler fra fondene til at dække et eventuelt erstatningsansvar i forbindelse med de skader, som udsætning af genetisk modificerede organismer, bedre kendt som gmo, kan påføre naturen.

Også her har Socialdemokratiet fremsat ændringsforslag, så ministeren ikke ad bagvejen kan luse offentlige midler ind, hvor det bør være den enkelte gmo-producent selv, der skal bære ansvaret. Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at vi er meget forundrede over, at Dansk Fol-

keparti, som ved tidligere lejligheder har talt meget om at beskytte mod de farer, der kan være ved gmo, ikke kan bakke op bag vores ændringsforslag.

Kl. 10.45

For det tredje mener vi, at ministerens forslag er alt for svagt, når det gælder større åbenhed om fondenes virke. Den debat, vi netop har haft med Venstres ordfører, har meget fint illustreret, hvor problemerne er.

Derfor har Socialdemokratiet fremsat ændringsforslag, der effektivt og konsekvent sikrer åbenhed i fondene. Det gælder især regnskaber, ansøgningsfrister og tildeling af midlerne. Der er tale om offentlige midler, og derfor kan ingen, heller ikke landbrugets mastodonter, være tjent med, at der kan opstå mistanke om sammenspisthed og interessesammenblanding.

Vi må derfor have klare regler, som gør det muligt for offentligheden langt bedre at følge med i, hvem der søger fondene, og hvad pengene bruges til. For længe er beslutningerne blevet taget i lukkethed, og det vil Socialdemokratiet have gjort op med.

Alt i alt er der derfor tale om en række vigtige ændringsforslag, som vi finder er af meget væsentlig betydning, hvis Folketinget skal kunne vedtage lovgivning, som sikrer ordentlig kontrol med og brug af promille- og produktionsfondenes midler, og vi håber, at regeringen og et flertal i Folketinget besinder sig og tilslutter sig disse fornuftige og nødvendige opstramminger af ministerens forslag.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Nicolai Wammen: Hvor er det, Socialdemokratiet meget klart og kontant kan bevise, at der har været den lukkethed?

Den anden ting er: Jeg forstår ikke, hvorfor Socialdemokratiet ikke vil være med til, at man giver ministeren en mulighed for at lave en erstatningsordning til de landmænd, der bliver ramt af en gmo-spredning, hvor man ikke kan finde den ansvarlige for spredningen. Denne landmand kan jo, uanset om vi indfører gmo eller ej, i dag rammes, men Socialdemokratiet vil ikke være med til at lave en erstatningsordning for f.eks. de økologer, der utilsigtet bliver ramt, og hvor man ikke kender den ansvarlige.

Så den sidste ting: Man skal sikre en ordentlig kontrol, men hvor er det, kontrollen er misset? Hvorfor har Socialdemokratiet ikke, da de selv var i regering, taget fat om det her problem og

løst det? Det er, som om det er et problem, der er skabt lige nu, men det er jo noget, der har eksisteret i mange år.

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Venstres ordfører spørger, om vi kan bevise, at der har været lukkethed, om vi kan bevise, at der har været sammenspisthed, i stedet for at stille det meget logiske spørgsmål: Hvad kan vi gøre for at forhindre, at de her ting opstår?

Hele baggrunden for, at Socialdemokratiet allerede i sidste samling fremsatte forslag om det her, og at ministeren siden er kommet med sit forslag, er jo netop, at de regler, der har været, ikke er gode nok, at de ikke giver den åbenhed, der er nødvendig. Derfor er det lidt mærkeligt, at hr. Thor Gunnar Kofoed problematiserer hele årsagen til, at ministeren fremsætter sit lovforslag.

Vi synes så ikke, at det lovforslag går langt nok. Vi vil længere, når det gælder åbenhed. Vi vil have, at ikke bare dem, der kender nogen, som kender nogen, men alle, der har en legitim interesse, kan gå ind og se, hvad de offentlige midler bliver brugt til.

I forhold til gmo-problematikken vil vi ikke bare liste noget ind ad bagdøren, der kan fritage de landmænd, der måtte vælge at bruge gmo, fra deres ansvar. Der er ikke grund til, at det skal være offentlige midler. Det kan meget vel ende med en forsikringsordning for de landmænd, der vælger at bruge gmo. Det er ikke noget, der skal betales af de her midler.

Her har vi så forskellige opfattelser, kan jeg forstå. Det beklager jeg. Jeg synes, Venstre burde være mere fremme i skoene for at sikre, at det er de producenter, der kan lave skaden, der også kommer til at stå med regningen. Noget for noget – også i det her spørgsmål.

Kl. 10.50

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg fik ikke rigtig svar på, om der havde været problemer med kontrollen, om Socialdemokratiet havde nogle eksempler på, at kontrollen ikke havde været grundig nok, om pengene ikke var blevet brugt efter hensigten osv. Hvem er det, der siger, at man ikke har kunnet få oplysninger om, hvordan man kunne søge disse fonde? Hvor er problemet? Det er rigtigt, at der har været et problem omkring sammensætningen, men det

er løst. Alle de problemer, der har været rejst, er løst med lovforslaget.

Så den sidste ting om gmo: Der er ikke noget med, at man vil liste noget ind ad bagvejen. Hvorfor vil Socialdemokratiet ikke være med til at give ministeren et redskab, så der bliver mulighed for at holde dem, der ikke selv er ansvarlige for noget, skadesløse – især når man ikke kan finde den ansvarlige?

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Der har i forhold til de her fondes bestyrelser været klare habilitetsproblemer. Der har været en lukkethed. Der har været mange udefra både eksperter og andre kritikere – jeg ved godt, at det ikke er noget, Venstre er så begejstret for – der har sat helt saglige og rimelige spørgsmålstegn ved den måde, det har kørt på indtil nu.

Samtidig er der kommet en koncentration af virksomheder. De er blevet større. Det er nogle andre ting, der gør sig gældende i dag, og derfor har vi presset og presset og presset på for, at regeringen skulle komme med et forslag.

Man er kommet med et, der går et lille skridt i den rigtige retning, men det er langtfra tilstrækkeligt, og derfor er det vigtigt at sikre åbenheden. Jeg synes, at Venstre er så stedet for at tale om, hvordan man kan lukke døre, skulle tale om, hvordan man kan åbne døre. Det savner jeg fra hr. Thor Gunnar Kofoed.

Så savner jeg også, at man tager et ansvar på sig i forhold til, at det må være de landmænd, der vælger at bruge gmo, der står med risikoen, også når der bliver lavet skader. Det skal ikke være offentlige midler, der skal finansiere det her ad bagdøren. Det er ikke, fordi vi ikke gerne vil hjælpe dem, der bliver ramt, altså de sagesløse – selvfølgelig vil vi det – men fordi vi ikke mener, at det er denne kasse, der skal betale for det. Producenterne må altså selv stå med regningen, og det burde Venstre også kunne tilslutte sig.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg synes, det kunne være tiden til at prøve at rette nogle ganske få misforståelser.

Jeg vil godt med hensyn til diskussionen om gmo bare for en ordens skyld sige, at vi diskuterer ikke i dag spørgsmålet om regler for, hvordan man dyrker gmo'erne sammen med traditionelle og økologiske produktioner. Det er næsten det, der fremgår af debatten her.

Det, vi skal diskutere her, er alene en bemyndigelse til i en given situation, hvis den måtte opstå, at hjælpe nogle landmænd, der måtte komme i klemme. Reglerne om, hvordan det dyrkes i forhold til hinanden, reglerne om, hvordan man skal håndtere situationer, må vi se på på det tidspunkt efter jul, hvor regeringen fremsætter forslag om sameksistens. Der hører den diskussion hjemme.

Jeg vil godt for en ordens skyld fastholde, at der ikke er tale om med det her lovforslag at liste regler ind ad bagdøren, som Socialdemokratiets ordfører udtrykte det. Det her er kun et spørgsmål om at skabe mulighed for at give en hjemmel til at hjælpe landmænd, der måtte komme i klemme, når man ikke kan finde skadevolderen.

Jeg synes, det er lidt vigtigt på det her tidspunkt, at diskussionen ikke udvikler sig mod at handle om et forslag, som vi får lejlighed til at diskutere efter nytår.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Så vil jeg godt spørge ministeren: Var det så ikke en mere korrekt fremgangsmåde, at man først fik afklaret, om man her i Folketinget kan få vedtaget regler for sameksistens, og om der overhovedet kan laves et forsvarligt regelsæt, før der tages stilling til, om ministeren bare kan åbne kassen og udbetale skatteydernes penge i erstatninger? Det er da en fuldstændig bagvendt metode.

Vi ved jo ikke, om der kan komme forsvarlige regler. De udkast, ministeren har arbejdet med, er i hvert fald ikke forsvarlige, og så beder man os om, at vi allerede på forhånd, før vi kender regelsættet, skal være med til at godkende, at det skal skatteyderne betale, og det er ligegyldigt, hvad der sker. Vi ved jo alle sammen, at det er meget svært at finde kilden til en gmo-forurening. Det er jo i sagens natur noget, der spredes i naturen.

Kl. 10.55

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Jeg synes, hr. Keld Albrechtsen meget fint illustrerede problemstillingen. Ministeren siger: Vi kommer med nogle regler på et tidspunkt. Men før vi overhovedet ved, hvad man lægger op til, før der er noget vedtaget i det her Folketing, siger man: Vi vil i øvrigt godt lige have, at regningen kan betales af de her midler.

At offentlige midler på forhånd bliver øremærket til at kunne bruges til at betale for den gmo-forurening, som nogle landmænd kan skabe, er en helt forkert vej at gå. Og derfor er vi jo nødt til at rejse det i dag, når Venstres ordfører selv bringer emnet op, når ministeren selv bringer det op, og når der i øvrigt er et ændringsforslag, der drejer sig om det.

Derfor kunne det være rart, hvis ministeren gav et tilsagn om, at det også på det her område er forureneren, der skal betale. Så må forureneren tegne en forsikring, der kan klare den opgave, eller løse det på anden måde. Det skal ikke være skatteborgernes penge, det skal ikke være offentlige midler, der skal bruges til det her. Det synes jeg egentlig ministeren burde give et tilsagn om i dag i stedet for at prøve at tale sig uden om, at der bliver åbnet en ladeport i forbindelse med denne problematik.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Da jeg ikke fik svar fra Venstres ordfører på mit spørgsmål om ansvarsfordelingen, håber jeg, at jeg nu kan få det fra ministeren.

Venstres ordfører sagde, at det kun var, hvis det var sådan, at man ikke kunne finde skadevolderen, at der skulle udbetales erstatning. Men hvis ansvarsfordelingen ikke er på plads, vil det vel i realiteten sige, at så kommer det offentlige igen og igen til at betale via skattekroner.

Så vil jeg godt spørge ministeren: Er forslaget om at give erstatningsansvar i forhold til fondene ikke indirekte at fremme gmo-avlens i Danmark, fordi man jo dermed fritager avlerne for den udgift, det ville være at have det erstatningsansvar?

Formanden:

Så er det fødevareministeren, og så vil vi derefter prøve at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Forslaget om sameksistens har vi jo haft en løbende debat om, også i Folketingets Fødevareudvalg. Der har været nogle drøftelser undervejs, og der har været en teknisk gennemgang af et meget kompliceret område. Det tror jeg vi er enige om det er.

Hvis vi ikke fremsætter et lovforslag om den sameksistens, der kan og bør være mellem de forskellige typer, er der ingen regler, og så kan

man bare dyrke, som man har lyst til, ligesom vi har set det i andre lande, hvor de ville have ønsket, at de havde haft nogle regler fra starten. Det er jo sagen.

Der er jo heller ikke nogen, der har nogen som helst viden om, hvor en given utilsigtet iblanding stammer fra. Den behøver jo i virkeligheden ikke at stamme fra gmo-landmanden; den kan komme et hvilket som helst sted fra. Derfor er det helt afgørende, at vi har muligheder for at kunne løse erstatningsproblemet, som jeg også har opfattet har været vigtigt for de andre partier i Folketinget, så vi ikke står fuldstændig afklædte i den her diskussion.

Så til hr. Kristen Touborg: Det her fritager jo ikke avlerne for ansvar. Det er en fuldstændig fejlagtig opfattelse. Det, vi skal have fat i, er netop, at vi skal have placeret et ansvar. Og i de situationer, hvor man ikke kan finde forureneren, bør vi have en mulighed. Det er en kattelom og ikke en åben ladeport – sagt til hr. Keld Albrechtsen.

Formanden:

Der er åbenbart behov for, at vi stiller endnu et spørgsmål til ministeren, det går til hr. Kristen Touborg.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg har faktisk ikke sagt, at det her fritager avleren. Mit spørgsmål til ministeren er: Er der en ansvarsfordeling? Jeg vil gerne have, at ministeren præciserer ansvarsfordelingen, og mit klare spørgsmål er: Hvis det ikke kan præciseres, hvis ansvarsfordelingen ikke er på plads, er det her jo en åben ladeport til at udbetale erstatninger i forbindelse med gmo-forurening. Så er det, jeg siger: Er det ikke et element i, at man dermed i virkeligheden indirekte fremmer gmo-dyrkningen i Danmark?

Kl. 11.00

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tilstanden er jo den, at de almindelige ansvarsretlige principper gælder i dag. Så var det meningen, at Europa-Kommissionen skulle komme med forslag, der skulle indføre ansvarsregler. Det har Europa-Kommissionen så ikke villet, det vil sige, at der ikke bliver nogen ansvarsregler. Sådan tegner billedet sig i dag, og det vil sige, at gmo-selskaberne og de landmænd, der vælger at indføre gmo, på basis af et regelsæt, som mi-

nisteren vil fremsætte her i Danmark, altså får adgang til at igangsætte gmo-dyrkning på danske marker med sikkerhed for, at skatteyderne efterfølgende, når ministeren sætter det i kraft, kommer til at betale regningen for eventuelle skader. Det er jo det korte af det lange.

Derfor er det, som også hr. Touborg var inde på, jo i virkeligheden bare en skjult statsstøtte til gmo-industrien. Det er det, vi drøfter i dette øjeblik, at indføre en skjult statsstøtte til gmo-industrien, fordi Europa-Kommissionen og ministeren har været ude af stand til at fremlægge tilfredsstillende regler om ansvar. Det er da det korte af det lange i den sag.

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Ministeren taler meget om, at der kommer forslag om sameksistens på et senere tidspunkt, og det forslag vil vi jo med forventning se frem til.

Men det, vi diskuterer i dag, er sådan set meget enkelt. Det er: Skal vi have det grundlæggende princip, at forureneren betaler, også når det gælder gmo-forurening, eller skal vi gå over til en anden måde at se tingene på, nemlig at skatteborgeren betaler, når det er gmo-forurening?

Det er sådan set det helt fundamentalt afgørende i denne her diskussion, og dér synes jeg, det kunne være rart, hvis ministeren kom med en klar udmelding, der hed: Det skal ikke være danske skatteborgere, der skal betale, hvis der bliver lavet gmo-forurening. Det må de, som har forårsaget forureningen, klare. Det kan man gøre ved forsikringsordninger og andet. Det synes jeg ministeren burde give en klar melding om i dag, så skatteborgerne i hvert fald ved, at de ikke også skal betale til det.

Formanden:

Så er det fødevareministeren, og derefter går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Nu prøver hr. Nicolai Wammen at få det til at se ud, som om det er fru Jensen, der skal betale. Nu er sagen jo den, at de midler, der ligger i promilleafgiftsfondene, er midler, der er tilvejebragt ved hjælp af de penge, der bliver indbetalt i forbindelse med pesticidafgifter og i forbindelse med CO₂-afgifter. Det er jeg sikker på at hr. Nicolai Wammen er helt klar over. Det er bare for,

at der ikke skal dannes nogle forvirrede begreber i den her sammenhæng.

Nu foregriber vi så igen diskussionen omkring sameksistensforslaget fra efter nytår. Der er ikke i dag regler for, hvordan man dyrker gmo sammen med andre typer af afgrøder, og det, der er problemet, er, hvis ikke vi får sådan nogle regler. Det tror jeg også vi er enige om. Det er i hvert fald det, jeg har hørt i debatten indtil nu.

Det er forureneren, der betaler. Det er udgangspunktet, og det ved ordførerne også godt. Det er forureneren, der betaler. Men der kan være situationer, hvor det ikke er muligt at identificere den spredning, der måtte finde sted, fordi den i virkeligheden jo slet ikke behøver at komme fra en gmo-avler.

Så hr. Keld Albrechtsens mantra om, at det er det her, der sætter gang i gmo-dyrkningen i Danmark, er – nu skal jeg jo, hr. formand, passe på mit ordvalg – ikke helt i overensstemmelse med sandheden. Og det tror jeg også godt at Enhedslistens ordfører er fuldstændig klar over.

Vi har ikke i Ministerrådet og Kommissionen kunnet komme videre med denne her sag, og derfor har det været afgørende, at vi fra dansk side tog nogle skridt, så vi var rustede. Man kigger os jo også, og det ved hr. Keld Albrechtsen også godt, over skulderen andre steder i Europa for at se, hvordan vi løser det her usandsynlig komplicerede spørgsmål.

Formanden:

Så er det hr. Kristen Touborg som ordfører.

Kl. 11.05

Kristen Touborg (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten voldsomt. Vi har haft en lang debat omkring gmo, så det emne skal jeg lade hvile nu. Ét emne har jeg gerne villet tage fat på, og det er forholdet omkring Økologifonden.

Vi finder altså, det er helt urimeligt, at det er sådan, at såfremt pesticidforbruget går ned, hvad vi alle håber, betyder det med de foreliggende forslag samtidig, at økologerne får langt færre penge i fonden, som skal hjælpe til at fremme økologien. Det er en underlig dobbeltstilling at være i. Det er en underlig dobbelt måde at operere på.

Derfor har vi jo stillet et ændringsforslag, som sikrer, at Økologifonden får et fast beløb forlods, sådan at det altså ikke er dem, det går ud over, lige så snart vi får forbedrede forhold.

Og forbedrede forhold betyder altså, at vi kommer til at bruge færre pesticider.

Derfor skal jeg blot herfra anbefale, at man stemmer for vores ændringsforslag, som vil sikre, at Økologifonden også i fremtiden har nogle midler.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Kristen Touborg, om vi ikke er enige om, at det er god ting, at pesticidforbruget går ned. Og vi har lavet en plan for, at pesticidforbruget bliver reduceret.

Det kan også være en konsekvens af, at der bliver mere økologisk landbrug, for jo mere økologisk landbrug, jo mindre pesticidforbrug. Det vil sige, at den økologiske produktion giver et større afkast til den økologiske fond. Dermed kommer der flere penge ind.

Er det så rimeligt, at man fortsat bare forlods skal have disse penge, der kommer fra pesticidmidlerne til økologi, bare fordi det hedder økologi, når det nu i forvejen bliver favoriseret, fordi den økologiske produktion stiger? Er det, fordi man er bange for, at den økologiske produktion ikke har markedsmaessig opbakning, eller hvad er problemet i, at man følger de ganske almindelige markedsmaessige betingelser?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg tror, jeg sagde i mit indlæg, at vi alle ønskede, at pesticidforbruget skulle gå ned, så der er i hvert fald ét sted, hvor vi i SF og Venstre er enige. Men jeg synes, at Venstre har en underlig holdning, når det, hvis vi nu får held med det gode ønske om, at pesticidforbruget går ned eller for den sags skyld efterhånden forsvinder, så skal gå ud over netop Økologifonden, som ikke bruger pesticider i forvejen.

Det synes jeg er en underlig måde at gøre tingene på. Og så vil jeg godt gøre Venstre opmærksom på, at man jo med lovforslaget her ændrer på hele grundlaget for uddeling af pengene i forbindelse med fondene. Derfor er det i den forbindelse, man må gå ind og sørge for, at Økologifonden også får på et rimeligt niveau.

Det er jo ikke sådan, at den i øjeblikket står forrest, nej, tværtimod står Økologifonden jo allerede nu ude i den yderste ende blandt dem, der får midlerne, men der er det jo baseret på grundværdier. Og der er vist ingen, der er i tvivl om, at grundværdierne ville være væsentlig stigende, og derfor ville man, hvis man ikke æn-

drede på de forhold, få et større provenu i Økologifonden.

Derfor finder vi altså, det er helt rimeligt, at man nu også vil sikre et vist niveau i den fond fremover.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Kristen Touborg, om vi ikke er enige om, at Økologifonden får procentuelt i forhold til det, de selv bestemmer, de vil opkræve i afgifter for deres produktion? Er vi ikke enige om, at alle produktionsafgiftsfonde har deres økologiprogrammer, og at det ikke kun er de penge, der opkræves til Økologifonden, der bruges til økologisk forskning og udvikling, men at det også er alle andre fonde, der har forskningsforsøg og afsætningsfremme inden for økologi? Der foregår utrolig meget forskning i økologi, samlet set nok mere end i andet i forhold til produktionen.

Er det ikke sådan, det helt konkret hænger sammen?

Kl. 11.10

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Der foregår forskning i økologi, også ud over det, Økologifonden foretager, men det er sådan set ikke det, jeg ser som et problem for økologerne. Det, jeg ser som et problem, er, at økologerne med den model, regeringen har lagt op til i lovforslaget her, hænger yderst på kanten, og dermed mister de provenuet, hvis pesticidafgifterne er faldende. Det er det, der er problemet. Og det er det, vi gerne vil have løst med vores ændringsforslag.

Formanden:

Hr. Martin Lidegaard som ordfører.

Martin Lidegaard (RV):

Det Radikale Venstre har fra starten været positivt indstillet over for det her lovforslag. Det er en mærkbar forbedring i forhold til det nuværende regelgrundlag.

Vi har jo også været enige med regeringen i sondringen mellem produktionsafgiftsfondene, som vi grundlæggende opfatter som landmændenes penge, og promillefondene, som vi til gengæld opfatter som det offentliges penge i så høj grad, at vi gerne så dem nedlagt. Men det er en anden historie. Det her er et fremskridt.

Til gengæld må jeg sige, at jeg er lidt skuffet over, at vi siden førstebehandlingen ikke engang har haft en politisk drøftelse af, om vi kunne ændre på nogle af de punkter i loven, som vi fra starten gerne så ændret. Det drejer sig om flere af de ting, der har været nævnt i dag.

Dels forstår vi ikke, hvorfor det er dér, man vil placere gmo-erstatningen, selv om vi jo ellers på mange områder er enige med regeringen i spørgsmål om gmo. Jeg forstår heller ikke helt, som hr. Kristen Touborg også var inde på, at man ikke i højere grad ønsker at sikre bunden for økologerne, og vi kan heller ikke forstå, hvorfor man ikke som udgangspunkt – hvis man kan gøre det uden at skade sagen – ønsker så meget åbenhed som muligt.

Derfor vil vi stemme for alle de ændringsforslag, som er stillet på de punkter her, når vi nu skal til at stemme om lidt. Men jeg vil da gerne endnu en gang opfordre til, at man måske tog en drøftelse med de partier, der er positivt indstillet over for grundsubstansen i det her lovforslag, med henblik på måske at justere på nogle af de områder her.

Formanden:

Hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes jo, det er ærgerligt, at det ikke har været muligt at formå regeringen til at arbejde for at få den tid, der skulle til for at få et bredt flertal i Folketinget om den her lovgivning, for det burde jo ikke være et uoverstigeligt krav.

Der er nogle elementære krav om åbenhed, som jeg synes, regeringen uden vanskelighed kunne opfylde. Der er jo kun tale om at indføre en åbenhed, der nogenlunde skal op på samme niveau, som vi kender alle mulige andre steder i den offentlige sektor. Det burde vel ikke være et uoverstigeligt krav eller ønske til regeringen, at den ville medvirke til det.

Så kommer det problem altså, at man vil bruge denne lovgivning, som ikke burde have noget at gøre med gmo, til at bane vejen for at snige gmo-produktion ind i Danmark ad bagdøren ved i realiteten at indføre en indirekte skjult statsstøtte til fremme af dyrkning af gensplejsede afgrøder i Danmark, endda på et tidspunkt, hvor der hverken er skabt ansvarsregler i EU eller i Danmark.

Nu ved vi jo godt, at ministeren er meget optaget af at få gmo, så man kan ikke sige, at det specielt er så fantastisk overraskende. Men det

er overraskende for mig, at Dansk Folkeparti tilsyneladende har accepteret ministerens manøvre. Nu har Dansk Folkeparti så ikke ønsket at indgå i den her debat i dag, og det kan man godt forstå, kan man sige, for det er jo ikke let at forklare, hvorfor man ikke fra Dansk Folkepartis side vil støtte det ændringsforslag, der tager gmo-midlerne ud af det her ændringsforslag. Men jeg håber da ikke, det er udtryk for, at Dansk Folkeparti nu vil hjælpe ministeren med at bruge skatteydermidler til at finansiere gmo.

Kl. 11.15

Så det overrasker mig lidt, og jeg synes, det er i modstrid med, hvad Dansk Folkeparti ellers har meldt ud på det her område. Jeg synes da, det kunne være nyttigt, hvis vi kunne få Dansk Folkepartis ordfører til at forsikre, at Dansk Folkeparti stadig væk har den holdning til gmo-spørgsmålet, som partiet ellers har givet udtryk for, nemlig at der ikke skal indføres gmo-dyrkning i Danmark, så længe der ikke i EU er vedtaget ordentlige ansvarsregler.

Så vi må sige, at hvis regeringen vil insistere på, at denne her kattelom for gmo, som ministeren kaldte det – og det var i og for sig et meget præcist udtryk – skal køres ind i det her, og hvis regeringen vil haste det her igennem inden jul uden at tage hensyn til de ønsker om åbenhed, som er fra oppositionens side, vil vi ikke kunne medvirke til at få ministerens lovforslag gennemført.

Men jeg vil endnu en gang støtte de ordførere, som har sagt, at ministeren jo har den mulighed at indbyde partierne til en drøftelse hen over julen – vi står i hvert fald gerne til rådighed – for at se, om man ikke kunne få en samlet enigthed omkring et sådant forslag. Den mulighed har ministeren; det kan jo ikke være afgørende for ministeren, at det absolut skal vedtages inden jul.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Hr. Keld Albrechtsen stillede et direkte spørgsmål, og dertil kan jeg svare, at jeg altid har troet, at hr. Keld Albrechtsen kan huske de breve, han selv forfatter. Hr. Keld Albrechtsen har forfattet et brev, som nøjagtigt bekræfter, at Dansk Folkeparti står bag det, som hr. Keld Albrechtsen nævnte heroppefra. Det har Dansk Folkeparti skrevet under på, og det nævner jeg blot for at hjælpe hr. Keld Albrechtsen med at forklare om de breve, han selv har forfattet, og som Dansk Folkeparti har skrevet under på.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det vil jeg gerne sige tak for. Den tilkendegivelse fra Dansk Folkeparti er meget vigtig, for det betyder, at Dansk Folkeparti tilkendegiver, at man fortsat har den opfattelse, at den folketingsvedtagelse, der blev vedtaget i maj, og som pålægger regeringen at arbejde for opretholdelse af gmo-moratoriet, indtil Europa-Kommissionen har fremsat forslag om ansvarsregler, fortsat er Dansk Folkepartis politik. Det er det, der står i det brev, som der blev henvist til.

Men så må jeg bare konstatere, at efter min opfattelse, er der en manglende logik i Dansk Folkepartis linje, for så er det ikke naturligt, at man samtidig bemyndiger ministeren til, inden disse ansvarsregler er fremsat, at begynde at uddele midler til gmo-industrien. Der må jeg så konstatere, at der er en mangel på logik i Dansk Folkepartis position.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Rent logisk er der sådan set ikke noget forkert i det. Det er undersøgt rent juridisk, om netop det her ændringsforslag ville have nogen betydning i forhold til det brev, som er underskrevet, og som i øvrigt ligger på miljøministerens bord, og det ville det ikke have, hverken EU-retligt eller på anden måde.

Det, som Dansk Folkeparti hele tiden har sagt, er, at vi ikke vil gå videre med gmo, før man har fået erstatningsansvaret på plads i EU. De regler, der bliver dækkende for det, bliver gældende i EU, og de bliver så også gældende i Danmark, men vi er stadig væk med til at sætte en stopper for, at man går videre fra dansk side i EU-regi. Det har juridisk ikke noget at gøre med det her ændringsforslag, der ligger til L 25. Det er i øvrigt heller ikke det, som L 25 i bund og grund handler om, og det ved man også godt fra Enhedslistens side. Men jeg forstår godt, at Enhedslisten prøver at slå sine holdninger til L 25 fast med det her, men rent juridisk har det intet at gøre med de to ting.

Kl. 11.20

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg bliver nødt til at tage afstand fra den demagogiske, manipulerende facon, som hr. Keld Albrechtsen anvender fra denne talerstol. Jeg har aldrig nogen sinde sagt, at jeg var optaget af at

få gmo. Det var helt nøjagtig det ordvalg, hr. Keld Albrechtsen brugte, at jeg skulle være optaget af at få gmo.

Jeg er optaget af sammen med regeringen at få nogle regler for, hvordan vi håndterer den situation, når der bliver mulighed for det eller gives lejlighed til det, eller hvor vi ikke er i den situation, at vi kan forbyde gmo-dyrkning.

Det er det, jeg er optaget af, jeg er ikke optaget af, at der nødvendigvis skal gmo til Danmark.

Dette sagt blot for en ordens skyld.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har åbenbart en evne til at ophidse borgerlige politikere. I går blev jeg halet ned i den politiske rendesten, og i dag er jeg så demagog. Jeg agter ikke selv at lade mig indhente af en tilsvarende ophidselse, kan jeg berolige ministeren med.

Så vil jeg bare sige, at det glæder mig usigeligt, at ministeren nu fastslår fra Folketingets talerstol, at hun ikke er optaget af at få indført gmo i Danmark. Det synes jeg er et overordentlig positivt signal, og det vil jeg bare gerne sige tak for.

Man kan ikke ud af det, ministeren hidtil har gennemført af forslag, udlede den kendsgerning, at ministeren ikke ønsker gmo i Danmark. Man kunne nok nærmere udlede det modsatte. Men o.k., når ministeren nu siger det, så vil vi tage det til efterretning, og så må det jo danne grundlag for den fremtidige planlægning, at regeringen slet ikke har noget ønske om, at vi får gmo i Danmark. Tak for det.

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Det bekræfter fuldstændig min konklusion for om manipulation og demagogi.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil blot gøre den stilfærdige bemærkning, at når jeg så forsøger på at gyde olie på vandene, har det åbenbart den virkning, at borgerlige politikere kun bliver yderligere ophidsede.

Formanden:

Hr. Nicolai Wammen som ordfører i anden omgang.

Nicolai Wammen (S):

Jeg skal gøre det meget kort. Jeg vil komme med en enkelt bemærkning til Dansk Folkeparti, som i dag har valgt ikke at holde et ordførerindlæg i så vigtig en sag, og som i dag har forladt sin gmo-holdning – ikke når vi snakker jura, forstår jeg, men når vi snakker praktisk politisk handling.

Derfor er det også utrolig interessant, at Dansk Folkeparti ikke har holdt et indlæg, hvor man forsvarer, hvorfor man ikke kan stemme for det ændringsforslag om gmo, som ligger fuldt ud på linje med, hvad Dansk Folkeparti tidligere har sagt. Sådan er det åbenbart, og det må vi så konstatere med beklagelse.

Så vil jeg i lighed med andre ordførere sige, at jeg da håber, at regeringen har lyttet til de mange indlæg, der har været i dag, den vilje til at nå et fælles kompromis, og derfor vil Socialdemokratiet også bede om, at sagen kommer tilbage til udvalget mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Nu kunne jeg forstå, at hr. Keld Albrechtsen blev anklaget for at være demagog. Det ser åbenbart ud til, at hvis man står ret tæt på hinanden i salen, så smitter det. Det bliver i hvert fald direkte overført.

Dansk Folkeparti var oppe at svare hr. Keld Albrechtsen før omkring vores holdning til gmo. Den har ikke ændret sig, fra hr. Nicolai Wammen stod ved siden af hr. Keld Albrechtsen, til nu.

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Jeg kan forstå på Dansk Folkepartis ordfører, at han går meget op i, hvor man stiller sig. Det gør vi også. Og vi kan konstatere, at der er himmelvid forskel på, hvor Dansk Folkeparti stiller sig, når man *taler* om gmo, og når man *stemmer* om gmo. Det er derfor, vi er meget skuffede over, at Dansk Folkeparti i dag, når det gælder praktisk handling, når der skal trykkes på knappen, ikke står bag de synspunkter, man ellers giver til kende. Det kan formanden for Fødevareudvalget ikke løbe fra, ligegyldigt hvor han i øvrigt vil placere folk i denne sag.

Kl. 11.25

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg henviste før til et brev, som hr. Keld Albrechtsen har skrevet under på. Jeg henviser også til, at vi havde undersøgt de juridiske aspekter i det her. Det er korrekt, sådan forholder det sig. Så kunne jeg selvfølgelig slutte af med at sige, at nu skal der jo så slet ikke trykkes på knapperne i dag, men det er vores holdning til gmo.

Vi accepterer også, at man vil have forslaget tilbage til udvalgsbehandling.

Det, vi har sagt om gmo tidligere, står vi stadig væk ved. Det har intet med det her ændringsforslag, der ligger til L 25, at gøre.

(Kort bemærkning).

Nicolai Wammen (S):

Jeg skal bare sige til Dansk Folkepartis ordfører, at der stadig væk på trods af de her forsøg på at bruge jura og breve og alt muligt andet er himmelvid forskel på det, Dansk Folkeparti siger, og det, man gør, når man trykker på knapperne.

Jeg skal samtidig bede om, at vi får en afstemning, så vi kan få det illustreret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 39 stemte for, 72 imod.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 46 stemte for, 65 imod.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes, idet 48 stemte for, 63 imod.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 33 stemte for, 71 imod; 7 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 forkastedes, idet 48 stemte for, 65 imod.

Ændringsforslag nr. 7 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 forkastedes, idet 48 stemte for, 65 imod.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Anden behandling af lovforslag nr. L 26: Forslag til lov om ændring af lov om støtte til udvikling af landdistrikterne. (Ændring af støtteordningen for yngre jordbrugeres etablering).

Af fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel). (Fremsat 8/10 2003. Første behandling 24/10 2003. Betænkning 26/11 2003).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslaget sattes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget forkastedes, idet 42 stemte for, 70 imod.

Kl. 11.30

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Forespørgsel nr. F 5:**Forespørgsel til statsministeren og socialministeren:**

»Hvad kan regeringen oplyse om afstanden mellem løfterne om at forbedre velfærd og resultatet af budgetlægningsen i kommuner og amter?«

Af Villy Søvnald (SF), Anne Baastrup (SF) og Aage Frandsen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 9/10 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 2003).

Begrundelse**Villy Søvnald (SF):**

Den højrenationale regering har lige haft 2-års fødselsdag, og dermed er der jo god anledning til at se på forholdet mellem de afgivne løfter og virkeligheden. Lad det være sagt med det samme: Det ser ikke godt ud.

Regeringens politik i forhold til de socialt udsatte er et af de mest eklatante løftebrud i nyere dansk politik. Vi får i øjeblikket næsten ugentligt rapporter om den stigende fattigdom fra uafhængige forskningsinstitutioner og humanitære organisationer, der arbejder tæt på, et fuldstændig ensartet og monotont billede af en voksende fattigdom, der rammer de i forvejen økonomisk svage grupper, en stor del med børn, med de konsekvenser, det har for disse børns muligheder senere i livet.

Men billedet er endnu værre. Ikke alene stiger den direkte fattigdom, de tilbud, børnene møder uden for hjemmene, bliver også beskåret. Det gælder daginstitutionerne, det gælder folkeskolen, og det gælder ikke mindst de allermost udsatte børn, der rammes hårdt af nedskæringer.

Går vi videre til de udsatte grupper af voksne, er billedet det samme: Løfterne holdt ikke, og regeringens forsøg på at dække hullet til med satspuljen kan ikke dække over, at levekårene for de mest udsatte grupper forringes i et omfang og med en hastighed, der får dem, der er tættest på disse mennesker, til at rejse advarselssignaler. Ikke engang ældreområdet, som regeringen ellers har gjort meget ud af skulle mærke forbedringer, holdes fri.

Der er således intet tilbage af regeringens forsøg på at tegne et billede af en regering, der er optaget af sociale forhold; det har højrenationale regeringer i øvrigt aldrig været. Der er derimod